Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 187. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 2-го ЖОВТНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 2, 1982 No. 187. VOL. LXXXIX.

ВІДБУЛИСЬ НАРАДИ ДІЯЧІВ ДЦ УНР В ЕВРОПІ

Мюнхен, Західня Німеччина. (УІФ). — В днях 19-21 вересня ц.р. відбулися тут наради членів і співробітників ДЦентру УНРеспубліки в екзилі в присутності президента Миколи Лівицького, голови Уряду проф. Ярослава Рудницького, члена УНРади проф. І.Ковальського, інж. Г.Комаринського й інших.

Крім полагодження найпекучіших біжучих спарав, зв'язаних із перенесенням осідку ДЦ УНР на американський континент, продискутовано ряд питань із української внутрішньої і зовнішньої політики у вільному світі та прийнято певні постанови, що будуть предметом дальших нарад на повному зібранні ДЦ УНР у Філядельфії осінню цього року.

На нарадах проф. Я.Рудницький подав звіт із своєї недавньої подорожі до Женеви, Царгороду, Атен і інших міст.

Відкриють пам'ятник воїнам УПА в Пармі

Парма, Огайо. — Врочисте відкриття пам'ятника воїнам Української Повстанської Армії в Пармі відбудеться в неділю, 10-го жовтня, о год. 2-ій по полудні на українському католицькому цвинтарі свв. Петра і Павла при вул. Герц ч. 7700.

Памятник збудований старанням Громадського комітету за проєктом мистця Михайла Черешньовського на відзначення 40-річчя постання УПА. Пожертви на його будову складало громадянство не лише з Клівленду, але й з інших осередків українського життя.

Пам'ятник посвятить духовенство католицького і православного віроісповідань, а промовить до зібраних д-р Б. Крук-Мелодія. Виступлять ще: мгр С. Воляник, С.Бура, Г.Штайнгаґен, д-р Ю.Оришкевич, П. Венгрин і хор парафії св. Андрія. Прогаму вестиме інж. С. Ґоляш - Мар.

Відзначать 40-річчя УПА у Воррені

Воррен, Миш. — Як уже інформовано, тут в залях Українського Культурного Центру в неділю, 3-го жовтня, відбудуться відзначення 40-річчя Української Повстанської Армії (УПА). Губернатор стейту Вілліям Міллікен, який очолив почесний комітет, проголосив проклямацію для вшанування тих роковин, а подібні проклямації видали посадники кільканадцятьох міст південносхіднього Мишиґену. Ці посадники, як і сенатори Карл Левін і Доналд Ріґл, як теж численні конґресмени, входять в склад Почесного комітету.

Діловий комітет очолює д-р Богдан Крук-Мелодія, колишній старшина УПА.

Сестри Василіянки відкрили новий Дім молитви

Філядельфія, Па. — Сестри Василіянки Провінції Чоловіколюбця відкрили Дім молитви св. Василія тут в приміщеннях при Диндлі авеню у серпні ц.р.

Архиєпископ-Митрополит Стефан Сулик уділив дозволу на відкриття і провадження реколекційного дому й молитовного осередку в приміщеннях.

Поодинокі особи, організації, чи молитовні групи, зацікавлені спокійним й миролюбним прибіжищем для реколекційних днів, вечорів молитви, приватних чи групових молитов, одноденних молитов, щоденною Божественною Літургією та приміщенням для переночування, повинні звертатися листовно на адресу: С.М.Юдита, ЧСВВ, 1825 Lindley Ave., Philadelphia, Pa. 19141 або телефонувати на числа: (215) 329-2992 або 327-7217.

В ТОРОНТО ВІДКРИТО СВІТОВУ ВИСТАВКУ УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ

Торонто, Онт. — У четвер, 16-го вересня ц.р., тут в присутності біля 500 гостей, в тому понад 30 мистців-учасників, міністер Онтаріо для справ громадянства й культури Брус МекКафрі офіційно відкрив Світову Виставку Укаїнських Образотворчих Мистців в Торонто.

Під час відкриття виставки (зліва): Святослав Гординський, Я.Шафранюк, д-р С. Яр. Кальба і міністер Брус МекКефрі.

У своєму слові і в пресовому комунікаті з тої ж дати, міністер МекКафрі підкреслив, що на виставці показано 120 творів 87-ох мистців українського роду з 9-ох країн на 3-ох континентах. За це величезне досягнення міністер погратулював організаторам виставки, яка, як він сказав, причиниться до розвитку культури й покращання багатокультурних зв'язків в Онтаріо.

Д-р С. Яр. Кальба, координатор виставки і господар вечора, в імені ґалерії Канадсько-Укранської Мистецької Фундації і її основників М. і Я. Шафранюків привітав усіх приявних, а зокрема членів Селекційного комітету С.Гординського, д-ра Б. Стебельського і М. Левицького, мистців-учасників, а між ними сеньйорів: Е.Козака, М. Мороза, В. Сімянцева і з далекої Австралії В.Савчака. Він ствердив, що виставка є справді міжнародною і репрезентативною за групами віку й різних стилів мистців, половина з яких виховувалась в Україні, а друга половина здобула професійний вишкіл в країнах їх поселення. Їх всіх єднає те саме джерело творчої інспірації — спадщина української культури і мистецтво діюче в країнах їх теперішнього перебування.

Міністра МекКефрі представив посол онтарійського парляменту мгр Ю.Шимко, а подяку від української громади йому зложив д-р О.Рудзік, перший заступник президетна Централі і голова торонтонського Відділу КУК. Оба вони піднесли значення виставки для дальшого розвитку української культури і підкреслили прихильність та фінансову допомогу одержану від уряду Онтаріо і від Шевченківської Фундації у Вінніпегу. Повідомлення міністра про признання додаткової субсидії на закуп деяких творів з цієї виставки для КУМФундації, д-р Кальба прийняв із щирою подякою, яку приявні підтримали гучними оплесками.

З-поміж гостей, д-р Кальба привітав достойників Церков: Владику Ізидора Борецького, від УКЦеркви, митрофорного протоієрея Ю.Ференціва від УГПЦеркви, а дальше д-ра Д.Бирнетта й М. Шифф від Мистецької ґалерії Онтаріо, Р.Еванса від Мистецької ради Онтаріо, Р.О'Доннала від Асоціяції ґалерій Онтаріо та представників міністерства культури й громадянства: М.Дяковського, В.Стайнкравса і М. Бродського, Дж. Курилик, вдову по відомому мистцеві В.Куиликові, і вкінці представників преси, радіо і телевізії.

Від укранських організацій господар привітав: інж. В.Безхлібника, генерально-

(Закінгення на стор. 4)

Округи УНС Піттсбурґу і Вінніпеґу відбудуть організаційні наради

Джерзі Сиrі, Н.Дж. — З Організаційного Відділу інформують, що в неділю, 10-го жовтня ц.р., округи УНСоюзу в Піттсбурґу, Па. і Вінніпезі, Канада, відбудуть організаційні наради.

Наради Округи Піттсбурґ, яка об'єднує 18 Відділів західньої Пенсильванії із майже 3,000 членами, відбудуться в домівці власного Дому 161-го Відділу УНсоюзу при 600 Ґленвуд авеню в Еймбриджі, Па. Початок нарад назначено на 2-гу годину по полудні. В нарадах участь візьме головний предсідник д-р Іван Флис і головний радний Андрій Джула. Слід згадати, що А.Джула є секретарем 161-го Відділу і завдяки його відданій праці цей Відділ є власником імпозантного власного Дому, де гуртується вся громадська і союзова праця тієї місцевос ті.

Наради Окуги Вінніпеґ — Західньої Канади, до якої належить 18 відділів, що разом нараховують майже 1,500 членів, відбудуться о годині 10-ій рано в залі Українського Національного Об'єднання при 10629 98-ій вулиці в Едмонтоні, Альберта. Згадані наради мають подвійний характер, перше відбудуться Загальні збори для вибору Управи, а опісля будуть організаційні наради. Український Народний Союз під час нарад буде репрезентувати голова Контрольної Комісії УНС мгр Іван Геврик, який до речі, є секретарем 445-го Відділу у Вінніпезі, а також і голова Округи.

Наради в згаданих округах заплянowано в рамках осінньої поконвенційної кампанії, яку розпочато з днем 1-го жовтня. Подібні наради є заплановані Організаційним Відділом майже у всіх союзових округах Америки і Канади і вони повинні бути стимулом у згаданій кампанії, завданням якої є придбати 1,000 нових членів до 31 грудня ц.р.

Переговорюють в справі торгівлі з СССР

Ню Йорк, Н.Й. — Державний Секретар Джордж Шулц, залишаючи на боці важливу справу американських санкцій проти тих европейських союзників, які фінансують совєтський газопровід, перевів ряд конференцій з поодинокими представниками західньо-европейських країн. Це включало міністрів закордонних справ Франції, Британії, Італії і Західньої Німеччини. Згадані країни є головними доставниками американської технології для СССР.

Тому, що різниці в поглядах щодо газопроводу є такі великі, узгіднено, що розмови повинні були бути присвячені питанню загальної торгівлі Заходу із Совєтським Союзом.

Враження про настанову Шулца було майже ідентичне у всіх европейських дипломатів, а саме, що він підходить до справ повільно й зрівноважено, не висуваючи наглих пропозицій і не вимагаючи негайного рішення від своїх співрозмовників.

(Закінчення на стор. 4)

Франція і Італія підтримують Америку в справі Ливану

Ню Йорк, Н.Й.—Міністри закордонних справ Італії і Франції, які прибули на сесію Асамблеї Об'єднаних Націй, заявили, що вони вповні погоджуються зі становищем ЗСА щодо реченця перебування їхніх збройних частин в Ливані.

Італійський міністер Еміліо Кольомбо заявив, що евакуація італійських збройних частин залежатиме не від „дати", а від „факту". Тим „фактом буде евакуація чуженецьких частин" з Ливану, а саме сирійських і ізраїльських, і це повинно „статися в якнайкоротшому часі".

Французький міністер Кльод Чейссон був дещо більш дипломатичним, кажучи, що евакуація чужинецьких частин є передумовою до виходу з Ливану американських, французьких і італійських „сторожів миру".

Кольомбо додав, що до чужинецьких збройних частин він зачисляє також тих членів ПВО, які ще далі перебувають в Ливані, додаючи, що ці частини не повинні стати „елементом торгу" за мир на Близькому Сході.

Чейссон запевнив Ізраїль, що його північні кордони хоронитимуть частини Об'єднаних Націй, згідно з чартером цієї організації. Він далі твердив, що Рада Безпеки ОН є відповідальною за втримання миру на Близькому Сході. Чейссон признав, що СССР буде мати також голос в цій справі, тому що його границі є у близькій віддалі від Ливану.

Ізраїль, як відомо, є вперто проти того, щоб „хоронителями миру" в Ливані були збройні частини ОН, домагається, щоб евакуація ізраїльських частин з Ливану, втримання миру в тій країні було доручено американським, французьким і італійським збройним частинам.

Міністер закордонних справ Великої Британії, Френсис Пим, заявив, що „твердою проблемою Близького Сходу є право палестинців на свою власну територію". Він теж критикував ізраїльську інвазію Ливану, кажучи, що ця „інвазія перейшла далеко самі вимоги безпеки Ізраїля".

ДЖ. БАКЛІ ОЧОЛИВ РАДІО „ВІЛЬНА ЕВРОПА" І „СВОБОДА"

Джеймс Баклі

Вашінґтон, Д.К. — Колишній республіканський сенатор з Ню Йорку Джеймс Л.Баклі, був назначений президентом Роналдом Реґеном на керівника „Радіо Вільна Европа" і „Радіо Свобода". Президентом тих двох злучених організацій є Френк Шекспір, бувший голова американської інформаційної аґенції, які є відомі під ініціялами БІБ, тобто „Борд фор інтернешенел бродкестінґ".

Досі Баклі був асистентом для справ безпеки в Державному департаменті. Він зайняв це нове становище після резиґнації Ґлена Фергусона, колишнього президента університету Коннектикат, який займав це становище понад чотири роки, але зрезиґнував тому три тижні, будучи невдоволеним з певних законодавчих рішень відносно американських урядових і напівурядових радіомовлень призначених за кордон.

Перед назначенням на становище в Державному департаменті, Баклі був сенатором стейту Ню Йорк до 1976 року; в 1980 році він кандидував на сенатора зі стейту Коннектикат, але його переміг Кристофор Дадд.

Назначення Баклі на становище керівника двох радіопередавань, які є фінансовані федеральними фондами, але у приватному зарядженні, йде в парі із заходами Уряду зміцнити офіційну американську радіостанцію „Голос Америки".

Брак належних фондів утруднював розбудову та ефективність тих радіостанцій, і тому авторитетні джерела у Вашінґтоні, є переконані, що назначення Баклі на нове становище в тих важливих установах вимагатиме значного збільшення фондів з федеральної скарбниці.

В контрасті до „Голосу Америки", який є повноправною урядовою установою, „Радіо Вільна Европа — Радіо Свобода" є формально приватною корпорацією під наглядом БІБ, який був створений Конгресом в 1973 році для збирання дотацій для фінансування тих програм.

Ф.Шекспір і Дж. Баклі є добре обізнані з українськими справами так в Америці, як і в Україні. Обидва були нагороджені „Шевченківськими Грамотами Волі" — Шекспір в 1972 році, а Баклі в 1976 році.

В Америці

СЬОГОДНІ, ЗОКРЕМА З УВАГИ НА ВИБОРИ в листопаді, як республіканці, так і демократи, взявши на приціл економічні труднощі Америки, скидають вину один на одного, атакуючи і представляючи кожен із свого пункту бачення економічну ситуацію. Президент Роналд Реґен сьогоднішні труднощі в економіці приписує демократам, які на протязі цього року ставили йому опір у переведенні його плянування, що могло б причинитись до покращання економічної ситуації. Промовляючи на мітинґу в Ричмонді, Вірджінія, він назвав 14-місячну рецесію — „трагічною карою" попередньої „демократичної монополії" федерального Уряду. Натомість демократи закидають Президентові, що він неправдиво обвинувачує демократів за сьогоднішню рецесію в Америці. Чарлз Т.Манкатт, голова Крайового демократичного комітету, заявив, що причина сьогоднішньої кризи „виводиться із суперечности монетарної і фіскальної політики Уряду Реґена", започаткованої в липні 1981 року у дев'ятисторінковому офіційному звіті статистичних даних в обороні його погляду.

У СЕРЕДУ, 29-ГО ВЕРЕСНЯ Ц.Р., СЕНАТ — 72 голосами за до 26 голосів проти затвердив тимчасовий законопроєкт видаткування федерального Уряду, який увійшов в життя у п'ятницю, 1-го жовтня. Сенат відкинув, однак, намагання деяких сенаторів, щоб користуючись цим законопроєктом, вводити великі зміни в крайовій політиці. Незначною кількістю голосів схвалено підтримати фондами нуклеарний реактор-розмножувач, побудова якого вже розпочалася над рікою Клинч, як теж дати фонди на ракети типу МХ. Пропозиції демократів, щоб призначити грошову допомогу працюючим в публічній службі, як теж, щоб поширити бенефіти для безробітних, Сенат відкинув.

РЕКОРДОВЕ ЧИСЛО БАНКРУТСТВ ЦЬОГО року заповнює своїми справами суди, спонукує до дебат у Конґресі, і, як деякі економісти твердять, — не служить оздоровленню економіки. Як припускають знавці цих справ, кількість банкрутств наступного року дійде до 440,000. Це буде найбільше число банкрутств від часу великої депресії в Америці.

УЧИТЕЛІВ ШКОЛИ В ТІНЕКУ, Н.ДЖ., ЯКІ відмовились підпорядкуватися розпорядженню суду і дальше страйкують, ув'язнено. З-поміж 541 страйкуючих учителів секретарів і помічників замкнено 35 осіб у мобільному домі, що знаходиться у прибудові в'язниці повіту Берґен. Суддя Найвищого стейтового суду Шервин Д.Лестер, заявив, що „закомандував" управі початкової школи в Тінеку, щоб доки вчителі не покінчать із страйком — щоденно ув'язнювати 50 осіб із страйкуючих.

ЛІКАРЕВІ Д-РОВІ ДОНАЛДОВІ Р.КОЛЕВІ реґенти Нюйоркської стейтової ради відібрали дозвіл на дальшу лікарську практику на основі цього, що його обіцянки вилікувати хворих на рака пацієнтів були „рівнозначні шарлатанству". Хірург Кол називає себе піонером у лікуванні рака — ляетрилом, різними експериментальними лікарствами та терапією.

У ШПИТАЛІ В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ, КАЛІФ., ПОМЕР 82-річний Пол Коллсман, винахідник альтиметру. Винахід Коллсмана був величезним кроком вперед на шляху проґресу в летунстві. Від часу винайдення альтиметру, пілот не керувався уже тільки інстинктом, а точно притримувався вказівок цього приладу, який мірив і записував висоту, на якій знаходився літак.

ХОЧ ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН НЕ ЗАЯВИВ ЦЕ публічно, проте він має намір продовжити перебування американської морської піхоти в Ливані до трьох місяців, або навіть довше, якщо цього вимагатимуть обставини для стабілізації цієї країни і відтягнення усіх чужинецьких військ.

В БЕЙРУТІ ЗГИНУВ АМЕРИКАНСЬКИЙ ВОЯК

Бейрут, Ливан. — На міжнародному летовищі тут у четвер, 30-го вересня, вибухом експльозивного відламку бомби поранено чотирьох американських морських піхотинців, один з яких помер на операційному столі, а інший знаходиться у критичному стані. Прізвища цих двох будуть подані після того, як повідомлять їхні родини.

Вибух цей стався всупереч тому, що спеціяльний американський загін перевірив терен, відшукуючи відламки бомб, гранат тощо біля летовища в Бейруті. Вибух стався коротко після відкриття летовища для пер шого від 7-го червня — дня інвазії ізраїльтян в Ливан, — комерційного лету.

Згідно із звідомленням про цей вибух, є дві версії про причини, що його спричинили — перша, що вибух стався у наслідок розриву ланцюгової бомби, що її скинули ізраїльські літаки під час бомбардування Ливану, або від артилерійської розривної кулі. Військове командування ЗСА переводить слідство і покищо ані не підтверджує, ані не відкидає припущення про причини вибуху.

Розбився совєтський літак, 6 осіб згинуло

Люксембург. — Совєтський джетовий літак летунської лінії Ерофлот, Ілюшин-62, в якому було 11 членів залоги і 66 пасажирів, зразу ж після приземлення на летовищі тут ввечері у середу, 29-го вересня, з'їхав з пробіжної доріжки, в'їхав у дерева і вибух. В наслідок цієї аварії згинуло 6 осіб і 26 поранено.

Люксембурґська поліція повідомила, що тих, які врятувалися, — деякі з них із дуже поважними попеченнями, — перевезено до п'ятьох міських шпиталів та до медичного центру в Мец, Франція. Деякі врятувалися з охопленого полум'ям літака самі й кинулися бігти до поблизьких фарм, зімліваючи подорозі. Інших врятувала група наглої допомоги на летовищі. Поліція ствердила, що ті особи, що згинули — це люксембуржці і один француз.

„Ілюшин-62" приземлився на летовищі в год. 8:23 вечора при доброму стані видимости, але раптом звернув направо приблизно 1,000 стіп, зламуючи дерева ще на якихось 100 стопах, перед тим, як зупинився і спалахнув. В рятувальній акції взяли участь 250 членів медичної і рятувальної допомоги. На летовищі був присутній совєтський амбасадор й інші члени амбасади. Це перша поважна летунська катастрофа в історії князівства Люксембурґу.

Літак мав продовжувати лет до Ліми, Перу, після своєї зупинки на летовищі в Люксембурзі, куди він привіз 16 пасажирів.

На люксембурґській телевізії, що подавала сцени з цієї катастрофи, коментатор висловив здогад, що, правдоподібно, летун мав труднощі з гамульцями, проте це вдасться встановити лише після докладного дослідження. Він заявив, що совєтський джет згорів цілковито.

Остання катастрофа літака совєтської повітряної лінії Ерофлот сталася влітку 6-го липня. Ілюшин-62, що вилетів з московського летовища Шереметєво, розбився незадовго після відземлення, і, згідно з повідомленнями західніх джерел, в тій катастрофі згинуло 60 осіб. Совєтська преса не подала числа забитих в аварії, що була вже шостою для Ілюшина-62 або Ілюшина-62М. Найгірша аварія совєтських літаків трапилася 13-го жовтня 1972 року, коли розбився джетовий літак „Ілюшін" у Москві й загинуло 176 осіб.

У світі

МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ СТРАТЕҐІЧНИХ студій у своєму рапорті про воєнний балянс 1982-1983 років інформує, що европейський балянс нуклеарної зброї змінюється на користь Сходу. Інститут цей, що займається безпекою, обороною і контролею зброєння, фінансують приватні устнови 50-ох країн-членів. ЗСА, згідно з рапортом, має 2,000 більше нуклеарних бойових головок, ніж Совєтський Союз, але СССР має більший меґатоннаж. Зміна в некористь Заходу наступила після збудування Москвою нуклеарних ракет типу СС-20 в той час, як країни НАТО не розбудовували свого ракетного арсеналу. ЗСА має 6,920 суходільних і морських бойових головок, в той час, як Совєтський Союз посідає приблизно 7,000 головок. Крім інших переваг совєтського бльоку в цьому рапорті подано, що Варшавський Пакт має у своєму розпорядженні 4,124 ракети далекого і середнього засягу, і це у порівнянні з 1,643 ракетами в арсеналі НАТО.

В СХІДНЬОМУ ЛИВАНІ ЗАГИНУВ НАЧАЛЬНИК військових операцій Палестинської Визвольної Організації (ПЛО) 52-річний Абу Валід, який керував спротивом палестинців у західньому Бейруті, а після евакуації ПЛО і з столиці Ливану, керував військовими операціями ПЛО в долині Бекаа. Несподіваний напад на Абу Валіда і його групи озброєних людей стався в західній частині долини, 30 миль на схід від Бейруту. Він був поранений й помер в лічниці в Дамаску. Речники ПЛО заявили, що напад на вояків ПЛО перевели „сіоністські вбивці і їх аґенти" і загрозили відплатою.

ВАТИКАНСЬКИЙ ОФІЦІЙНИЙ ЧАСОПИС „Ль'Оссерваторе Романо" засудив так званий „банк сперматозоїдів" за експерименти вирощувати геніїв шляхом штучного запліднення, назвавши ці спроби „відкрито расистськими" та відлунням нацистських експериментів створити т.зв. „суперменів", геніяльних чоловіків і жінок. Часопис натякає на „банк", створений „американським мільйонером", що, безсумнівно, відноситься до установи, що її створив каліфорнійський банкір Роберт К.Ґреґем, щоб дістати сперми нобелівських лавреатів та науковців з високим рівнем квоцієнта інтеліґенції.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ БІЛЬШІСТЮ ТРЬОХ голосів відкинула 30-го вересня резолюцію, промотором якої був лідер республіканської меншости Роберт Майкл про зняття ембарґо на продаж Совєтському Союзові американських модерних технологічних частин для газопроводу з Сибіру до Західньої Европи. Республіканці підтримавши Президента — 154 за і 57 — проти, цим самим висловилися проти свого лідера Майкла. Резолюція ця пропонувала залишити санкції Президента в силі ще на 90 днів, після чого, при умові, що Президент матиме докази, що СССР при будівлі газопроводу не вживає невільничої робочої сили, відкликати санкції. Обвинувачення в уживанні невільничої сили подали опоненти побудування газопроводу. Совєтський Союз, до речі, заперечив вживання в'язнів для конструкції газопроводу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Нова трагікомедія в ОН

Дня 21-го вересня ц. р. зібралася на наради 37-ма з черги Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй. На її президента обрали цим разом мадярського дипломата Імре Голляя, попередивши його вибір пропаґандою, що прославляла ніби його безсторонність і політичну чесність. Тим часом новий президент Генеральної Асамблеї не знайшов іншої теми у своїй привітальній промові, як боронити Совєтський Союз за його аґресію і поведінку в Афганістані. Жертви совєтського перебування в Афганістані є, мовляв, нічим у порівнянні з масакрою, яку переведено у двох таборах палестинських втікачів у західній частині столиці Ливану Бейруті (Текст тієї промови був напевно складений в Москві). Деякі американські коментатори звернули зразу увагу, що 1) в Афганістані загинули від совєтської аґресії тисячі цивільних людей, коли у Бейруті число жертв доходить максимально до кількохсот; 2) у Бейруті масакру перевели араби над арабами, християнські міліціонери, розлючені вбивством їхнього лідера-команданта, новообраного президента Ливану, бомбою, що її підкинули фанатики мусулмани; 3) це правда, що Ізраїлеві нема діла в сусідній суверенній арабській державі Ливані, але вони, ізраїльці, загналися туди у погоні за палестинськими терористами, які створили цілу свою приватну армію на території Ливану, звідкіля шарпали Ізраїль, і сам ізраїльський прем'єр Беґін протестував, щоб ту виправу Ізраїля називати „інвазією", бо, мовляв, Ізраїль не прагне ні кусня ливанської землі і після унешкідливлення терористів відкличе з Ливану всі свої війська — чого не хоче зробити Совєтський Союз, який поводиться в Афганістані, як у поярмленій ним країні.

У перших днях нової Генеральної Асамблеї були й інші подібні трагікомічні події. І так, комуністична Куба раптом виступила в ролі оборонця Пуерто Ріко, як ніби переслідуваної колонії Америки. Насправді Пуерто Ріко користується найширшою автономією з власним губернатором і власною асамблеєю та вільними демократичними виборами, в яких ще ні разу не виграли пуерторіканські націоналісти, які вимагають самостійности. Велика більшість населення Пуерто Ріко здає собі справу, що той їхній острів на Караїбському морі економічно не самовистачальний і залежить виключно від фінансової допомоги збоку Америки та від туристичного руху, майже в цілості з Америки. Сам пуерторіканський губернатор є за перетворення Пуерто Ріко на статус 51-го американського стейту, себто прагне ще тіснішої злуки з Америкою, як вона є тепер. Внесок Куби на поставлення справи Пуерто Ріко на денний порядок провалився 70 голосами „проти" 30 голосів „за".

За те майже одноголосно перейшов внесок, підтримуваний комуністичним бльоком, плюс „невтральні" з так званого Третього світу і плюс всі арабські країни, — яким натавровано Ізраїль за масакру палестинців, що її перевели ливанські мусулмани у Бейруті, бо, мовляв, у тій дільниці перебувало тоді ізраїльське військо і його командanти допустили міліцію „Фаланґи" до палестинських таборів.

За деякими американськими коментаторами, американська амбасадорка в ОН Джін Киркпатрік була б також голосувала за тою резолюцією, якби була інша її стилізація. Резолюція вимагала переведення суворого слідства в справі бейрутської масакри, але водночас вимагала санкцій супроти Ізраїля. Американське представництво в ОН звертало, — читаємо в газетах, — правильно увагу, що не можна вимагати санкцій ще перед проголошенням висліду слідства, та що, зрештою, в даному випадку та резолюція була аж надто одностороння, бо не згадувала нічого про довгу чергу терористичних актів, що їх переводили палестинці проти Ізраїля ані теж не таврувала вбивства мусулманськими фанатиками ливанського президента.

Комуністичні й арабські країни радіють, що та резолюція перейшла в Генеральній Асамблеї 147 голосами і що тільки Ізраїль і Америка голосували „проти".

Такий вислід голосування дійсно вказує на брак солідарности у західньому світі та про занепад впливів Америки на терені тієї найвищої міжнародної установи, яка не існувала б без фінансової підтримки Америки. Потішатися можна, що все одно малохто у широкому світі цікавиться тим, що взагалі діється в Об'єднаних Націях і така чи інша резолюція ОН не має реального значення. Як недавно ствердив сам генеральний секретар ОН, перуанець, Гавіє Перез де Куеяр ОН зійшли до ролі „дискусійного клюбу" і давно перестали — чи пак ніколи не були — інструментом миру.

ПІСЛЯ БІЛЬШЕ ЯК ДЕКАДИ КОНТРОВЕРСІЙНОЇ дискусії, розпочато будову реактора-розмножувача нуклеарної енергії в Овк Бридж, Тенн., над рікою Клинч. Водночас наближається дата, коли в Сенаті відбудеться голосування в справі стримання фінансування цієї нуклеарної станиці, яка, коли завершиться її побудова, буде першим крайовим плутонійно-нуклеарним реактором-розмножувачем.

Петро Григоренко

З ПРИВОДУ „САМОРОЗПУСКУ" МОСКОВСЬКОЇ ГРУПИ

II

Автор приймає їх, або відкидає, то його право, але підпишуть той документ лише ті, хто згоден з його остаточним текстом. За любою кількістю підписів документ вважається документом Групи.

Підкреслюю і звертаю особливу увагу на те, що ніхто і ніщо, крім особистого рішення, не може виключити члена Групи із її складу. Де б не знаходився член Групи, він має право брати участь в її роботі доступними йому засобами. Іменно це в умовах жорстокого урядового терору і довело Московську групу до сьогоднішнього розсіяння. От як це виглядає в цілому.

Троє ще не заарештованих членів Групи (Боннер, Калістратова, Мейман) в Москві. До останньої хвилини ця трійка становила собою діючий центр цілої Московської групи. Тепер їх заблькувало КҐБ і діяти вони не можуть.

Дванадцять, включно з чотирьома членами робочої комісії по розслідуванню зловживань психіятрією у політичних цілях (Орлов, Щаранський, Слєпак, Ланда, Серебров, Осіпова, Некіпелов, І. Ковальов, Бахмин, АС. Подрабінек, Гривнина, Карягин) у в'язницях, таборах, на засланні. Ніхто з них не заявив про вихід зі складу Групи і вони тому залишаються її членами. Більшість із них до того ж найшла засіб потвердити своє членство в Групі і останньо сповістити, що вважає себе в відрядженні для вивчення дотримування прав людини в місцях ув'язнення; у таборах створено табірну Гельсінкську групу.

Шість, включно з двома вигнанцями (Григоренко, Ґінзбурґ) і чотирьома еміґрантами (Алєксеєва, Мнюх Борікенов, Ярим-Агаєв) мешкають у вільному світі. Всі вони в тій, чи іншій формі беруть участь в захисті прав людини і Гельсінкських груп. При цьому вони ґрунтовно ввійшли в міжнародний Гельсінкський рух, встановили ряд корисних міжнародних зв'язків, і нав'язали контакти, включно до дружніх, у наукових колах, профспілках, серед політичних і суспільних діячів і з населенням країн проживань. Абсолютно ясно, що тепер, коли осередок Групи в Москві перестав діяти, істотно ще діючий центр групи переміщається за кордон. Група не саморозпускається, а змінює місце діючого центру і зміст своєї роботи. Самозрозуміло, що тут не можна зробити всього, що робилось в Москві, але боротись за звільнення членів Групи й інших політв'язнів в СССР, домагатись виконання Гельсінкського заключного акту, або його уневажнення, можна і необхідно. Для цього треба об'єднати наявних на еміґрації членів Московської групи, поповнити їх склад доцільним числом, активних московських правозахисників, що тепер є на еміґрації і, проголосивши Московську Гельсінкську групу в вигнанні, негайно розпочати активну дію.

Не можна переходити на похоронні мотиви із-за цього, що могутній апарат державного терору замкнув рота ще трьом правозахисникам. Не можна скигліти з приводу цього, що „нещасні сателіти", то бач, Українська, Литовська, Вірменська і Грузинська Гельсінкські групи навіть що „саморозпуск" оголосити не можуть, тому що всі їхні члени ув'язнені. Треба зрозуміти, що відсутність заяв про припинення роботи тієї чи іншої групи є покажчиком не слабости, а сили. Якби найшлись охотники заявити про саморозпуск, то їм би трибуну дали навіть із-за ґрат. Але біда „органів" в тому, що вони вивозять членів Групи, одного за одним із Мордовії і Перму до Києва і Вільнюса, проводять з ними виховну роботу" (недавно в Києві проводили таку роботу з Вячеславом Чорноволом), але бажаючих оголосити саморозпуск не знаходиться.

„Сателіти" мовчать? Так мовчать! А що дивного? В Україні, Литві, Грузії, Вірменії душать правозахисний рух не гірше ніж в Москві. Голосу національних груп не чути з тієї ж причини, з якої заглух Гельсінкський голос і в Москві. Але мовчазні голоси є не тільки в Москві, але і в Україні, і в Литві, і в Грузії, і навіть у Вірменії. Кількість цих мовчазних різна. В Україні, як мені відомо, їх дещо більше ніж в Москві, хоч втрати в Українській Групі дуже великі. На сьогоднішній день в тюрмах, таборах і засланні — 27, при тому сім із них, у кого кінчались терміни ув'язнення, за останні півтора року засуджені на нові терміни, три від-

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про бачене у телевізії

Останні статистичні дані в Америці подають, що пересічна американська дитина переводить на тиждень 26 годин, дивлячись на телевізійні програми. А далі подають, що американська молодь до закінчення 18-го року життя бачить у телевізії 18,000 убивств і 350,000 комерційних оголошень.

Перечитавши таке, стає моторошно — правда?

Але все ж, як ми і критично ставимося до телевізійних програм та всього лиха, що вони приносять, треба безсторонньо признати, що телевізія має також позитивні сторінки. Ось, наприклад, вона стала доброю і постійною товаришкою старших, самітних та хворих людей. Вона частенько заступає їм газету, книжку, театр і є їхнім единим щоденним лучником із зовнішнім світом, який для цих людей важко, а то й зовсім недоступний.

Тому, коли знаємо дуже добре про поганий вплив телевізії на молодь та в обличчі таких статистик, які ми найшли, боїмося наслідків того, коли ремствуємо слушно на якість програми, не забуваймо, що це сьогоднішнє лихо для декого — благодать.

Саме з думкою про це і про тих численних людей, яким телевізійні програми справді уприємнюють життя слідкували ми недавно за европейською телевізією та порівнювали до північно-американської.

На жаль, перше, що нас вразило це те, що европейська телевізія, до речі, в більшості знаціоналізована, зокрема у Франції програма просякла американськими передачами найгіршого рівня, а при перекладі на французьку чи німецьку мови, вони роблять ще гірше враження, як тут. Либонь запозичення чужих програм фінансово краще оплачується, бо ми завважили багато такої „виміни" не лише між американським, й европейським континентом, а також поміж країнами Західньої Европи.

Приємно вражають у Західній Европі часті численні телевізійні дискусії на різні теми, не лише політичні але і культурні, як теж те, що властиву програму не переривають оголошеннями, а дають їх поміж програмами.

Можливо, що з думкою про старших людей, які є вибагливими але постійними глядачами, багато сьогоднішніх програм, побудованих на ностальгії та споминах минулого, як, наприклад, у Західній Німеччині постійно ще передають добре знані старшому поколінню фільмові „тижневики" із часів Другої світової війни (з відповідним критичним коментарем), а у Франції давні фільми і пісеньки з 1950-их років. Треба взяти при тому до уваги, що число телевізійних станцій у Західній Европі мінімальне (дві-три), а час передачі наполовину коротший як в ЗСА.

Найцікавіше, однак, було слухати щоденні новинки та порівнювати їх із добре нам відомими американськими коментаторами. У европейських новинках вражає сильна політична пропаґанда теперішних урядів. Саме слухаючи її ми вперше оцінили справді розброюючу, а часто політично некорисну щирість та самокритику американців.

Ту політичну пропаґанду завважили ми особливо у Франції, після першого року „панування" Міттерана, в часі якого змінено обсаду усіх існуючих трьох телевізійних станцій, насаджуючи соціялістичних, а то й комуністичних коментаторів політичних подій. У висліді, тепер публіка невдоволена, що всі події насвітлені тільки з однієї сторони, та жадає більшої об'єктивности. Але подібний натиск уряду на політичнії коментарі відчувається також у Західній Німеччині.

Цей натиск режиму не дозволяє ніяк виробити собі, на підставі зачутого, погляду на цю чи іншу справу чи подію. Але саме в обличчі таких спостережень відчуваємо щойно як далеко ми вже за тих тридцять років просякли американським демократизмом і свободою думки.

О-КА

Михайло Кучер

КОНФРОНТАЦІЯ У ПОЛЬЩІ МОЖЛИВА

Що хоче, до чого стремить Москва у Польщі? Москва хоче ще більшого поневолення громадянства вибраним терором. Друге завдання ще більш фантастичне — КПСС запевняє польське громадянство, що більше кризи в Польщі не буде. Кризи мають характер тимчасовий і постали із-за невмілого застосування соціялізму. Сам соціялізм у тому не винен.

У Польщі завалилося все і 35-мільйоновий нарід в Европі здеґрадовано до стану нерозвиненої чорної країни, вчорашньої колонії капіталістичного світу. Прихильників совєтського соціялізму в Польщі є приблизно 1 відсоток, 360-400 тисяч. Тоді постає питання чи оті 360 тисяч оборонять у Польщі соціялізм без допомоги Москви.

Переворот у грудні 1981 року зреалізовано при допомозі польського війська та поліції. Таким чином соціялізм у Польщі скінчив самогубством. До оборони соціялізму покликано військо і поліцію. Військова хунта стала в обороні соціялізму. Іменем соціялізму змушувано громадянство до невільничої праці, щоб збудувати промисел і поставити його на службу Москві.

Демографічно — польське суспільство молоде. Молоді поляки не мають ніяких ідеологічних ілюзій. Коли старше громадянство каже молодим, що демонстрації не мають сенсу, себто не мають шансів на успіх, молодь відповідає — ми взагалі не маємо шансів.

Москва володіє половиною Европи і хоче заволодіти цілим світом тільки на основі марксистсько-ленінського соціялізму. Поляки, які вживають подібних арґументів — речники совєтських імперіялістичних інтересів. Польський уряд знає, що не може переконати громадянство у правді марксизму-ленінізму, але інших арґументів просто немає. Догмат соціялізму не дозволяє Москві на розмови із „Солідарністю". Очевидно не всі в ЦК КПСС безнадійно запаморочені ідеологією. Вони знають як нашкодила Польщі чужа ідеологія, але не відступлять від своєї політики, бо інакше втратять владу в сателітних країнах. Врешті большевики вірять, що їх політика раціональна, хоч основана на анахронічній доктрині Маркса з XIX сторіччя. А втім, політика Москви цинічна. Москва готова загубити світ для перемоги своїх імперіяльних інтересів. Очевидно людина, яка стане на місце Брежнєва, можливо, буде більш прагматична, але вона не піде на таку політику, яка б територіяльно зменшила СССР. Історія нам каже, що минулі імперії пішли на розбиття, але не погодилися на реформи.

Совєтський соціялізм кінчає самогубством не тільки у Польщі, але й у цілому світі, включно з СССР. Справжній совєтський соціялізм досі невідомий у світі і в тому — причина його успіхів. Там, де совєтський соціялізм пізнали — від нього відвернулися, наприклад, у Єгипті. З другого боку більш обережна тактика „Солідарности" тільки відсунула б на пізніше привернення військового типу уряду, очевидно також тоталітарного. Відступ комуністів завжди має характер тактичний. Якщо партія знову повертається до сили, негайно йде до протинаступу і нищить попередні уступки. Конфронтація — це альтернатива. На конфронтацію, себто на її успішність в Польщі, немає ніяких надій, але все таки вона можлива. Неуспіх совєтського соціялізму у світі вможливлює того роду конфронтацію у Польщі. Теперішній польський уряд навіть хоче конфронтації із громадянством, щоб, розчавивши вибух страшною ціною, купити спокій на умовах Москви. Тільки, що після конфронтації у Польщі небагато зміниться. Можливо, до іншого розвитку подій у Польщі прийде після Брежнєва.

Справді трагічна економічна криза у Польщі ускладнює соціяльно-політичне становище. У Польщі не вистачає харчування, а кількість населення на 1 квадратовий кілометер менша як у більшості західньоевропейських країн. У Західній Німеччині кількість населення на 1 квадратовий кілометер удвоє більша як у Польщі, і все таки ця країна вивозить велику кількість пшениці, яєць, масла і курячого м'яса.

Польські видання сільсько-господарського змісту, що не підлягають цензурі, пишуть, що головною причиною харчової катастрофи слід вважати поступове введення колгоспної системи. Польський селянин із власника землі обернувся в орендаря. Влада трактує землевласників-селян як кріпаків. Такому селянинові кожного дня держава може відібрати землю, заборонити будувати. Може забрати дітей у віддалені шкільні інтернати, синів забрати в армію, або послати примусово працювати у совхози.

Влада вирішує, що і коли треба сіяти. Посилає на поле комбайни за рахунок селянина. Часто комбайн косить нестигле збіжжя. Без дозволу селянин не може купити паливо, будівельний матеріял, машини, хемічні добрива. Третину свого часу селянин тратить на черги. Використання тут — страшне. Наприклад, держава купує у селянина яблука за 2 золоті кілограм, а продає за 40 золотих. За літр молока держава платить стільки, скільки коштує склянка зельтерської води.

Селяни мають пенсії. Але, щоб дістати пенсію, треба віддати державі землю, будинки. Селяни, ясна річ, протестують проти такої пенсії.

Польська промисловість продукує також бойову техніку, яка йде в СССР, а Москва віддає польську зброю у кредит урядам, які практикують терор та аґресивні війни. За польські товари Москва платить дуже дорогою нафтою та іншими виробами, які знову таки вживаються у воєнно-промисловому комплексі, що працює в користь СССР.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ГОЛОКОСТ НЕОДНАКОВОЮ МІРКОЮ

Автор майбутньої наукової праці про штучно викликаний голод в Україні в 1933 році Роберт Конквест плянує розглянути цей український голокост у пов'язанні з одночасним голодом у різних інших країнах чи теренах СССР, вважаючи досліджування українського голоду відокремлено не тільки методологічною помилкою, але й перешкодою звернути на цей злочин увагу історіографів, політиків і читачів Заходу.

Проте жидівський світ дуже дбайливо відмежовує свій голокост під час Другої світової війни від одночасних голокостів інших народів і монополізує його егоїстично для себе без обави, що „західній світ" не зверне на нього уваги через його відсепарованість.

Слаба сторінка методологічного підходу Р. Конквеста лежить у тому, що необ'єктивні чужинці можуть покликуватися на його книжку у випадках голоду на різних теренах СССР, промовчуючи факт голоду в Україні.

Володимир Барагура,

Вудгейвен, Н. Й.

Ілля Лобур

ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВЕЛИКОГО МИСЛИТЕЛЯ — В. ЛИПИНСЬКОГО

III

А тепер пригляньмося до чергової методи будови й закріплення усякої держави, а в тому й до української, а то до демократії з республікою, яка означає панування громадянства над державою. Але це тільки в теорії, бо в практиці — це панування капіталом озброєної плутократії з цілою хмарою інтеліґентів — політиків, доктринерів і спекулянтів. То значить, капіталом озброєна плутократія дає інтеліґентським народним політикам гроші, а ці знову купують у народу виборчі голоси. Ілюстрацією до того як відбуваються в демократичній республіці вибори, може послужити голосна у Франції тому понад п'ятдесят літ (точна дата: поч. 1925 р.) історія з вибором барона Моріса Ротшільда до парляменту, при чому Ротшільд рішив робити відкрито те, що інші роблять тайно. Він просто оголосив, що платить за голоси на себе готівкою і в наслідок цієї демократично-республіканської щирости було не тільки те, що „суверенний народ" вибрав його майже одноголосно в цій окрузі, в якій він кандидував, але й ще інші округи присилали до нього свої делеґації, щоб він у них кандидував. Тому сміло можна за Липинським повторити, що „демократія є владою золота над продажною ідеологією, над продажним мечем, над зогнившим консерватизмом і над пасивністю розпорошених та здеморалізованих народних мас". („Покликання варягів", сторінка 65).

„З'єднані Стейти Америки, — як писав великий французький синдикаліст і соціолог Сорель, — це власне країна, де закон капіталу здобув повну перемогу, де кипуче народне політичне життя з цілою хмарою інтеліґентських народних політиків керується за кулісами кількома великими анонімними трестами" (Georges Sorel: Materiaux d'une theorie du proletariat", page 53, Paris 1919).

Із повищого слідує, що демократія з республікою — це компроміс між капіталом озброєною плутократією і демократичним громадянством, а вірніше демократами-інтеліґентами, які позбавлені матеріяльної сили. Обидва спільники, один без одного існувати не можуть. При тому очевидно, не обходиться без всяких спекуляцій. Бо, як це звичайно буває, плутократи хочуть, щоб влада державна репрезентована інтеліґентами коштувала їх якнайменше. Знову же політики-інтеліґенти хочуть за свої політичні функції отримувати якнайбільше. Щоб примусити капіталіста платити їм більше, вони мають для цього два політичні способи: інтерес нації та народний гнів. І так: інтерес нації репрезентують у парляменті демократичні інтеліґенти праві, а народний гнів — такі ж самі демократичні інтеліґенти — ліві. І коли капіталіст підтримує інтерес нації, себто, праві демократичні партії, то він вправді вважається патріотом, але зате він стає ворогом народу.

Якщо ж, одначе, переляканий цим другим епітетом він починає підтримувати народний гнів, себто ліві демократичні партії, то тоді знову він стає національним зрадником.

І така перманентна загроза справа чи зліва революції, лежить в основі правління демократії і воно може втримуватись при таких демократично-спекулятивних комбінаціях доти, доки серед нашої нації існують ще стримуючі, залишені по монархіях консервативні останки, що їх догризають сучасні демократії в світі, зглядно, доки не вхоплять спекулянта за чуприну ліві чи праві, комуністичні чи фашистські охлократи. Таку можливість одверто проповідують комуністи під сучасну пору, а провідник комуністичної партії ЗСА Гас Голл уже давно писав, що „демократичні інституції зовсім не є перешкодою на шляху до комунізму, навпаки нарід, — каже він, — може використати ці інституції в перехідній добі від капіталізму до комунізму. (Гляди „Свобода", 28-го грудня 1963). І так при демократичній організаційній формі можуть в дійсності запанувати відносини з незаперечним характером деспотизму, який є найбільше консеквентним завершенням демократичного хаосу всякої демократії, що її породила французька революція. Бо, як наголошує Липинський: „Весь час провоковані до руху демократією і одночасно позбавлені ритму та організованости в цьому рухові, весь час дражнені нездійснимими політичними і соціяльними демократичними обіцянками; здеморалізовані демократичним нищенням віри і поваги як до духовних так і до світських авторитетів і увільнені врешті демократією від всякого, здержуючого звіря в людині, громадського, морального примусу — пасивні маси народу в перший зручний момент кидаються зі сліпою силою руйнуючої стихії на свою нікчемну, безсилу, здеморалізовану аристократію" (себто провідну верству — І. Л.) А далі Липинський робить з повищого такий висновок: „Тільки охлократія вміє використати цю народну реакцію і тільки вона вміє винищити при її допомозі „народолюбних" демократичних слизнякуватих спекулянтів та шарлатанів і побудувати на твердому ґрунті „народної" пасивности, інертности, лінивства та зненависти мас до всього того, що вибивається понад юрбу — свою охлократичну юрбу". („Листи", стор. 267)

Наприкінці слід ще підкреслити, що демократія спирається взагалі на двох невірних, а то й фальшивих заложеннях. Перше — що людську природу з її стихійним нахилом до руху, до необмеженої свободи, до влади, а навіть і до імперіялізму можна для добра людства з допомогою розуму та свобідної волі обмежити, переробити і, вовків у ягнят перемінити. Друге — що для добра людства треба власне від політичних і релігійних „кайданів" його звільнити, людям повну свободу дати та їх до „законів" природи повернути. І в тумані власне цих утопій блукає сьогоднішнє людство, забуваючи при тому, що чим більше людство, чи якась взагалі людина, нація нищить релігійні і політичні авторитети, чим більше політичного чи релігійного спустошення наробить утопія необмеженої свободи, одним словом, чим більше людина повертається до природи, то тоді ми маємо з природи „добрих спеців" у всіх ділянках людського життя, не тільки в приватному, але публічному, як наприклад, доброго з природи теолога, який замість ясної і виразної, в церковних догмах зформульованої одної, на Божих законах опертої моралі релігійної, при „свободі віри" сам вирішує з природи уродженою йому теологічною досконалістю усі спірні теологічні засади.

(Закінчення на стор. 4)

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ-СОЮЗОВЦІ! УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ РОЗПОЧИНАЄ ОРГАНІЗАЦІЙНУ ОСІННЮ КАМПАНІЮ, ЗАВДАННЯМ ЯКОЇ Є ПРИДБАТИ ДО КІНЦЯ РОКУ 1,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ТІЛЬКИ СПІЛЬНОЮ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЮ БЛАГОРОДНУ МІСІЮ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ І НАШОГО НАРОДУ!

З приводу...

(Продовження зі стор. 2)

були терміни ув'язнення і живуть вдома під поліційним наглядом, сім на примусовій еміґрації, шість з них попали на еміґрацію після відбуття відповідних термінів ув'язнення. Коли врахувати що в первісному складі Групи було всього 11 членів, то втрати виявляються неймовірними: репресовано більше чим при первісних складах. Завдяки таким втратам українці помітили, що КҐБ арештує у першу чергу нових, тих, хто ледве ввійшов у склад Групи членів. У зв'язку з цим, Група припинила оголошення нових членів. Тепер ці неоголошені — становлять основну силу Групи. Щоб ця сила почала діяти, необхідно те, що і в Москві — можливість леґально контролювати виконання Гельсінкських домовлень в Україні. Добитись же цього можна лише з допомогою суспільства і урядів країн, що підписали Гельсінкський заключний акт.

Перед урядом Совєтського Союзу треба поставити ультимативну вимогу — чесно виконувати всі статті Гельсінкських угод, надавши суспільству право контролювати їх виконання. В зв'язку з узаконенням цього права — негайно звільнити з ув'язнення, вернути з заслання і вигнання всіх членів Гельсінкської груп й інших совєтських політв'язнів і в'язнів сумління. Якщо б СССР прийняв цю вимогу, створилися б добрі умови для леґальної діяльности Гельсінкських груп. Якщо б же СССР відмовився від суспільної контролі — проголосити Акт недіючим і домагатися скликання мирної конференції для вирішення питання про повоєнні кордони, враховуючи необхідність ліквідації наслідків довоєнного зговору Сталіна з Гітлером про розподіл сфер впливу. В такім випадку Гельсінкським групам робити буде нічого. Почнеться інший етап боротьби, який вимагатиме нових організаційних форм.

На закінчення, декілька слів про „сателітів". Я не розумію з чого виходять коментатори, вживаючи цю зневажливу назву до організацій, які здійснили благородні подвиги, жертвуючи життям, здоров'ям і свободою своїх членів. Ні Українська, ні Литовська, ні Грузинська, ні Вірменська групи ніколи не були сателітами Московської. Усі вони творились з ініціятиви місцевих правозахисників. Московська група дізнавалася про їхнє створення пост фактум. І цілі, що поставили вони перед собою інші ніж у Московської групи. І їхні методи роботи були також відмінні.

Правда, всім національним Гельсінкським групам не раз приходилось звертатися до Московської групи за порадою і допомогою. Але це було звертання до друзів, які існували в трохи кращих умовах, у яких були кращі матеріяльні умови, вигідніше географічне становище та й досвід більший. Московська група охоче і з відвертою приязню помагала і порадою, і зв'язками, і матеріяльно і виступом на захист тих, на кого спрямовувався терор. Члени Української Гельсінкської групи в своїй заяві з приводу припинення роботи Московської групи пишуть: „На протязі більш п'ять літ Московська і Українська групи співпрацювали в атмосфері взаємного довір'я і дружби". Співпрацівники в загальній боротьбі, а не сателіти — от що показує досвід. Автори, які вважають зневажливе „сателіти" відповідно до Гельсінкських груп не знають цього досвіду і не мають найменшого такту. Їхнім словом керує лише великодержавна пиха.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

якщо попередні рахунки
НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ

Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.

Активності СУФА в ювілейному році 300-ліття звільнення Відня

У вересні 1983 року Австрія відзначує 300-ліття звільнення Відня від другої турецької облоги в 1683 році. Численні виставки, книжки та інші імпрези відзначатимуть цю дійсно історичну подію. Також австрійська пошта відзначить цю речницю відповідною спеціяльною поштовою маркою.

Союз Українських Філателістів Австрії (СУФА) плянує разом з українською громадою у Відні ряд активностей з нагоди ювілею визволення Відня, щоб задокументувати важливу ролю, яку відіграли українці в 1683 році.

З початку 1983 року появиться двомовна німецько-українська брошурка під назвою „Відень 1683—Козаки і Кульчицький". В цій публікації будуть поміщені також численні ілюстрації. Зміст її складатиметься із таких частин: Австрія й Відень в році 1683; Роля польського короля Яна III Собєського, Українське Козацтво; Вербування й участь козаків; Папа Інноконтій XI і козаки; Собєський і козаки; Рішальна битва 12 вересня 1683 року; Після визволення Відня; Українець Юрій Франц Кульчицький тощо.

Самозрозуміло, текст буде доповнений також філателістичними прикладами. Крім цього до публікації буде долучений ще каталог усіх двомовних німецько-українських поштових штемплів австрійської державної пошти, які появилися за проєктами СУФА.

Опис австрійської різдвяної марки 1979 року, яка зображує ікону „Різдва Христового" з української греко-католицької церкви св. Великомучениці Варвари у Відні, закінчить філателістичну частину нашої публікації. Вступне слово до брошури напише президент Австрії д-р Рудольф Кірхшлєґер. Українська частина брошури „Відень 1683—Козаки і Кульчицький", що буде видана заходами Союзу Українських Філятелістів Австрії, вже друкується у видавництві „Свобода".

На жаль, СУФА не встані покрити кошти випуску такої публікації. Тому звертаємося до всіх членів і приятелів СУФА з проханням підтримати нас фінансово, щоб ми могли завершити це діло (членів СУФА на терені Австрії просимо вплачувати свої датки долученим "ерляґшайном"). Закордонних членів просимо посилати свої датки готівкою або чеками на адресу СУФА, яку подаємо при кінці цієї статті. Поза тим пропонуємо також оголошення в нашій публікації—одна сторінка коштує 325 американських долярів, а половина сторінки—165 амер. дол., або їхню рівновартість в інших валютах.

Дуже надіємося, що наші члени і приятелі відгукнуться на наше прохання і ми будемо встані випустити цю брошурку. На нашу думку, ця публікація, що не буде науковою працею, але базованою на наукових матеріялах, написана легко, зрозумілим стилем, може викликати зацікавлення як і філателістично, так і науково заінтересованого читача.

Далеко поза межами Австрії відомий український хор при церкві св. ВМ. Варвари у Відні під проводом українського композитора й другого містоголови СУФА проф. Андрія Гнатишина ще цього року наспіває платівку з українськими козацькими піснями, яка появиться на початку 1983 року накладом українського відділу Радіо Ватикан в Римі під організацією почесного члена СУФА о. проф. д-ра Софрона Мудрого, ЧСВВ. Брошурку як і платівку можна буде набути в СУФА.

З нагоди „першоднівки" австрійської поштової марки „300 років відсіч Відня" СУФА влаштує виставку поштових марок із спеціяльним відділом австрійської пошти. Завдяки послужливості „клюбу властителів віденських каварень" зможемо відбути цю виставку в славній недавно знову відкритій каварні „Кафе Централь" (Відень I, Герренґассе-Штраухґассе) Правдоподібно, день „першоднівки" марки „300 років відсіч Відня" буде 9 вересня 1983 року. Тому плянуємо відбути виставку СУФА в часі від 9-го до 12-го вересня 1983 року.

Приміщення виставки спричинило то, що СУФА як тему своєї імпрези вибрало не тільки турецьку облогу Відня в 1683 році, але також подію, яка тісно пов'язана з турецькою облогою Відня, а саме—заснування віденської каварні.

Знаємо, що леґендарний Юрій Франц Кульчицький не був першим каварником у Відні, але знаємо також, що щойно він каварню зробив популярною у Відні. Поза тим нема сумнівів, що своїм подвигом через турецький табір перед Віднем українець Юрій Франц Кульчицький причинився до визволення Відня від турецької облоги в 1683 році.

З нагоди згаданої виставки СУФА пропонуватиме австрійській пошті випустити чотири двомовні німецько-українські спеціяльні поштові штемпелі. З нагоди „першоднівки" австрійської марки „Турецька облога Відня" мав би появитися штемпель з рисунком старого Відня та українського козака; другий і третій день виставки будуть присвячені ювілеєві „300 років—віденська кавярня".

Передбачені спеціяльні поштові штемплі на ці дні мають зображувати портрет Юрія Франца Кульчицького і символічний рисунок каварні (стіл, крісло, ґардеробу тощо). День 12-го вересня 1683 року був днем рішальної битви в бою з турками перед Віднем. Саме тому СУФА плянує точно в день 300-літньої річниці цієї битви,—12-го вересня 1983 року,—разом з австрійською поштою зорганізувати символічну козацьку кінну пошту.

Таким способом хочемо пригадати, що українські козаки перед 300 роками рішуче причинилися до визволення Відня. Тут відображуємо запланований поштовий штемпель з нагоди тієї „козацької кінної пошти", який показує українського козака в бою. Проєкт цього штемпля виготовив наш український графік Ергард Штайнгаґен.

Для філателістів, самозрозуміло, приготовляємо ряд офіційних коверт і листівок для „першоднівки" і для всіх згаданих спеціяльних поштових штемплів. Для кожного штемпля випустимо кольорову офіційну коверту, які видрукує фірма Пфлеґер—Вієна ФДЦ (властитель є членом СУФА). Коверта-першоднівка показуватиме частину олійного малюнку „Облога й відсіч Відня 1683" з музею історії війська у Відні; так звана „максімум-картка" зображуватиме цілий цей малюнок. Для спеціяльного штемпля з портретом Кульчицького передбачено коверту із малюнком „Перша каварня у Відні, 1683" (цей малюнок зображує каварню Кульчицького „Під синьою фляшкою") маляра Франца Шамса з 1862 року. Інша коверта показуватиме фотографію одної відомої віденської каварні.

Для „козацької кінної пошти" СУФА випустить спеціяльну листівку з образом одного або більше козаків в бою—ця листівка буде допущена до вжитку тільки 12-го вересня 1983 року.

Тому що в день „першоднівки" марки „300 років відсіч Відня", напевно, ще й інші філателістичні товариства й клюби у відповідних історичних місцевостях як Тульн, Голябрунн, Кльостернойбурґ, Корнойбурґ, Штетельдорф над Ваґрамом, Перхтольдздорф, Штаммерсдорф й інші будуть організувати виставки зі спеціяльними відділами австрійської пошти, СУФА плянує ще випуск листівки великого формату для комбінацій з різними штемплями. На цій великій листівці побачимо малюнок „Собєський освободжує Відень" з Ватиканських Музеїв в Римі. Цей колосальний образ, який намалював Ян Матейко, передано 12-го вересня 1883 року тодішньому Папі Левові XIII з нагоди 200-ліття битви коло Відня.

Поза філателістичною програмою українська громада у Відні плянує ще виступи українського хору при церкві св. ВМ. Варвари у Відні під дириґуванням проф. Андрія Гнатишина; з початку червня 1983 року має відбутися вже традиційний концерт в рамках „віденського фестивалю", в старій ратуші (Відень I, Віплінгерштрассе 8). У програмі—українські козацькі пісні. В рамках виставки СУФА в каварні „Кафе Централь" 10-го вересня 1983 року ввечері відбудеться також концерт цього хору із українськими козацькими піснями. В неділю, 11-го вересня 1983 року, о год. 10-ій в українській греко-католицькій церкві св. ВМ. Варвари у Відні I, Постгассе 8, буде відправлена торжественна Служба Божа з Панахидою у пам'ять тих українських козаків, які перед 300 роками боролися в християнському відсічному війську у Відні.

Маємо надію, що з Вашою підтримкою зможемо зреалізувати передбачену програму. Про евентуальні зміни у програмі або в термінах поінформуємо вас вчасно в Інформаційному Листку СУФА.

Поштові і телеграфічні адміністрації західноевропейських країн заснували у вересні 1959 р. свою організацію під назвою ЦЕПТ. Ця організація, яка на протязі 23-ох років свого існування виявила дуже добру працю і співпрацю, відбула свою 11 конференцію від 14-го до 25-го червня 1982 року у Відні.

Від 1959 року всі країни ЦЕПТ, щороку випускають одну спеціяльну поштову марку зі спільною тематикою, щоб таким чином задокументувати ідею з'єднаної Европи. Під час цієї конференції оголошено теми тих марок аж до 1988 року: 1982-історична подія; 1983—значні твори людського розуму; 1984—з нагоди 25-літнього ювілею ЦЕПТ вибрано проєкт мистця Й. Ларівієра з Монако, який показує міст, як символ з'єднання; 1985—музика; 1986—охорона природи; 1987—модерне мистецтво, особливо, архітектура; 1988—засоби сполучення (авто, літак, потяг).

До ЦЕПТ належать такі країни: Бельгія, Данія, Федеративна Республіка Німеччина, Фінляндія, Франція, Греція, Ірляндія, Ісляндія, Італія, Юґославія, Ліхтенштайн, Люксембурґ, Мальта, Монако, Голляндія, Норвегія, Австрія, Португалія, Сан Маріно, Швеція, Швайцарія, Еспанія, Туреччина, Ватикан, Великобританія і Кіпр.

Закордонних членів СУФА просимо спрямувати свої листи та датки на фонд випуску брошурки „Відень 1683—Козаки і Кульчицький" на адресу СУФА.

ПРЕСОВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

Цією інформацією доповнюємо нашу статтю „Активності СУФА в ювілейному році „300-ліття відсіч Відня 1683-1983", яка появилася в ч.4 Інформаційного Листка СУФА за липень і серпень 1982 року. Ми згадували там, що Союз Українських Філателістів Австрії (СУФА) ще при кінці цього року плянує випустити публікацію „Відень 1683—Козаки і Кульчицький" про участь українців, а особливо козаків, у визволенні Відня від другої турецької облоги в 1683 році.

З огляду на факт, що зібрано дуже багато цікавих матеріялів ми встані випустити репрезентативне видання з кольоровою обкладинкою і численними цікавими ілюстраціями та світлинами та рідкісними унікальними картинами. Заплянование число сторінок збільшиться із запланованих 80-ти на принайменше 120 сторінок.

Ще раз звертаємося до всіх читачів підтримати нас фінансово, бо ми самі не встані зібрати відповідні грошові фонди на випуск такої репрезентативної публікації-книжки. Вважаємо, що випуск такої книжки міг би бути цінним і вартісним для всієї української громади.

Союз Українських Філателістів Австрії

Прохаємо, щоб громадяни, зацікавлені у випуску цієї публікації, присилали свої дари на адресу Союзу Українських Філателістів Австрії:
Ukrainischer BSV in Osterreich, Schonlaterngasse 7/8, A-1010 Wien, Austria, Europe

---

В пам'ять другої річниці смерти нашого Дорогого ШВАҐРА

бл. п. д-ра інж. Михайла Стефанова

складаємо 50.00 долярів
на УКРАЇНСЬКИЙ СТУДІЙНИЙ ФОНД при Гарварді.

Зеновія і Осип ГУЛЕЙ

Замість квітів на могилу

бл. п. д-ра Всеволода Клюфаса

складають 100.00 долярів
на НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

Софія і д-р Ярослав РОЖАНКОВСЬКИЙ

У ВІСІМНАДЦЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Незабутньої ДРУЖИНИ, МАМИ І БАБЦІ

бл. п.
ГАЛИНИ ГУСАК

будуть відправлені
СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДОЮ

в церквах:
Царя Христа в Бостоні, Масс.;
Матері Неустаючої Помочі
в Дірборн Гайтс, Миш.
в суботу, 9-го жовтня 1982 р., о год. 9-ій ранку

Про молитви за спокій Її душі просить —

муж КОНРАД з ДІТЬМИ І ВНУКАМИ

В ДРУГУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
НЕНАДІЙНОЇ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої
ДРУЖИНИ й МАМИ

бл. п.
НАТАЛІЇ ПРИШЛЯК
з дому ФІЛЬВАРКІВ

буде відслужена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в четвер, дня 14 жовтня 1982 р., о год. 8-ій вранці
в церкві св. Михаїла на вул. Ібервіль в Монтреалі

Про участь в Богослужбах і молитви за спокій
душі Покійної просять:
ЯРОСЛАВ — муж
ІГОР — син

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
ЧОЛОВІКА І БРАТА

бл. п.
МИХАЙЛА ЯРЕМКА

будуть відправлені
СЛУЖБИ БОЖІ І ПАНАХИДИ

в п'ятницю, 15-го жовтня 1982 року:
в год. 8-ій рано в церкві св. Йосафата, Парма, Огайо;
в год. 8-ій рано в церкві св. Івана Хрестителя, Нюарк, Н. Дж.;
в год. 9-ій рано в церкві св. Михаїла, Мілвокі, Віск.;
в неділю, 17-го жовтня 1982 р., о год. 10-ій рано в церкві св. Андрея, Парма, Огайо.

Рідних, Приятелів і Знайомих просимо згадати Покійного в цей день у своїх молитвах.

ІВАННА — дружина
МИКОЛА І КАТРУСЯ — брат і братова

До 100-річчя...

(Закінчення зі стор. 2)

Тим часом досвід життя нас вчить, що вертаючись до природи, ми вертаємося одночасно до самопоїдання та варварства, а вже що найголовніше, в такому демократичному хаосі найбільше шансів має, оперта на подражнених егалітарних інстинктах пасивних мас, комуністична реакція, яка нічого іншого, крім знищення усякої свободи, стримання усякого руху так духової,як і матеріяльної, дати не може. Тому, в трагічнім навіть положенні між охлократичною споконвіку Москвою, що з одного боку виховала в нашім громадянстві рабство, а з другого боку демократично-анархістичною споконвіку Польщею, що „правом і лівом" вщепила в нас сваволю і анархію на взір пануючого тоді повного беззаконня у демократичній і свободолюбній Річпосполитій, то тільки метода клясократична під проводом українських гетьманів відрізняла нас від тих двох сусідів, що ввесь час зазіхали на нашу незалежність.

Тому традиція, образ і ідея Гетьманщини навіть зі всіма її помилками, ще покищо єдина наша національна сила, яка і надалі відрізнятиме нас від найбільших небезпечних наших ворогів — росіян, бо поза нею, себто традиційною, історичною і українцям природною формою правління, яким являється Гетьманство, нема іншої державнотворчої сили, що відрізняла нас від чужих метрополій. І так в протилежності до охлократії, яка завжди нас включала в Москву, а в протилежності знову до демократії, яка нас завжди затягала шляхетсько-республіканськими „вольностями" в Польщі, українотворчою була тільки клясократія, оперта на рівновазі та гармонійній співпраці між державою та громадянством, зорганізованим в кляси за різнорідною матеріяльною і духовою продукцією, то значить, за принципом, що хто робить, а не до якої партії належить.

У результаті існують численні кляси, які приймають одну спільну громадську мораль (а не багато родів моралі, як це звичайно буває при демократії — І. Л.) побудовану, очевидно, на Божому законі, що звучить: „В поті чола твого будеш їсти хліб твій!" Отже наказ релігійної моралі забороняє всяку експлуатацію людини-людиною, кляси-клясою. З повищого слідує, що всі кляси ідейний інтерес держави й нації мусять ставити вище своїх егоїстичних інтересів, головно найчисельніша в україні хліборобська кляса, біля якої мають об'єднатися всі інші українські кляси, як хребта державної України.

Це,очевидно, ніяк не означає, що українській хліборобській клясі признається право супремації над всіми іншими українськими клясами, як це невірно дехто з противників клясократії інтерпретує. Навпаки, вимогою клясократії є саме гармонійне співжиття між клясами й станами, при чому добро держави й нації усі кляси мусять ставити вище своїх реальних інтересів, як про це було вже сказано. А що в існуванні власної, незалежної української держави є найбільш заінтересована, не словами, а життям і кров'ю, до землі міцно прив'язана і з рільничої продукції, а не з політики живуча українська хліборобська кляса, тому й її вважається хребтом державної України. А втім, як твердять соціологи, то в усіх країнах, де тільки творилася держава, то всюди основою тих держав була лицарсько-хліборобська кляса. Таке явище ми бачимо в нашій історії, особливо за великого гетьмана Богдана Хмельницького, коли то під новою, авторитетною, козацькою верствою об'єднались останки української шляхти, та найкраща частина сміливого, готового на жертви за цілу націю, українського селянства.

Така сама подія повторилася і за другої Гетьманщини, коли то в Києві 29-го квітня 1918 року не тільки великі, але й середні, а навіть і малі українські хлібороби проголосили гетьманом всієї України Павла Скоропадського. Тому політично зорганізувати і національно об'єднати нашу етнографічну масу зможе тільки, очевидно, разом з іншими клясами, українська хліборобська кляса, яка до приходу большевиків на Україну складалася з двох станів, а саме: з хліборобів-дворян і хліборобів-селян. Сьогодні, цей перший стан майже, а може й цілком не існує, бо його винищили большевики так, що провід української хліборобської кляси належить сьогодні до другого стану цієї ж кляси, а саме, до найбільш активних і найбільш войовничих елементів, що їх в процесі революції за визволення України, виділила з себе селянська маса. І до них Липинський звертається такими словами: „Сини селянські, господарські! Ви, до кого пересунулось фактично все, що зрушила з місця революція. Ви, в руках яких лежить вся будуччина України. Ви, яким комуністи загородили шлях до поширення і влади. Пам'ятайте, що сильних комуністів скинути і Державу українську збудувати Ви зможете лише тоді, коли самі будете сильні як сталь". А дальше Липинський перестерігає їх перед українськими демократами й охлократами, кажучи: „Якщо послухаєте граючих на всіх ваших найгірших нахилах українських демократів і охлократів — загинете... І Ви опинитеся знов під владою диктатури московської контркомуністичної, що так само, як диктатура комуністична, маючи в собі досвідчені старі московські провідні верстви, немилосердно буде правити і буде Вами як хліборобами, по своїй кочовничій (Москві питомій — І. Л.) природі, помітувати". („Листи", стор. XXXIII).

Отож, з повищого недвозначно слідує, що тепер цій новій провідній верстві, що вийшла з ублагородненого мечем і боротьбою українського селянства, що в останніх роках творила всю матеріяльну державницьку українську силу, випаде завдання будувати українську державу такою, якою вона зі всіма іншими українськими клясами за українськими державницькими традиціями, мати і бачити бажає. При цьому Липинський на підставі історичного досвіду ствержує, що: „Кожний, хто уважно приглядався до оцієї нашої майбутньої аристократії (аристократією Липинський скрізь і завжди називає провідну верству без огляду на її походження — І. Л) знає, що з нею, коли вона буде взята в залізні карби дисципліни і організації, можна не тільки Україну збудувати, а й світ завоювати. Але позбавлена дисципліни і організації, ця майбутня аристократія наша, — як продовжує Липинський, це руїнники найгіршого ґатунку... І коли б дійшла вона до влади в позбавленій світського (монархічного) і духовного (релігійного) авторитету самостійній Україні, — то як припускає Липинський, — заллє вона цю країну кров'ю, грабіжом, злочинами і врешті сама себе обезсилить, а то й, якщо б навіть сама себе не вигубить, то напевно стане здобиччю сусідів". („Покликання Варягів" стор. 26).

Тому від такої евентуальної анархії чи навіть руїни стримати та негідників від такої руїнницької роботи усунути зможе тільки гетьман, що стоїть понад всіма клясами й партіями, що до нікого спеціяльно в нації не належить, навпаки, він є власністю цілої нації. Тому тільки він один, як господар української землі, що несе відповідальність за державу постійно аж до смерти, є всилі притягнути всіх людей із сіл і міст для спільних інтересів держави.

Пам'яті проф. д-ра Юрія Мачука

Дня, 19-го липня чикагська громада провела на вічний спочинок св. п. проф. д-ра Юрія Мачука, зразкового українського патріота, визначного науковця і педагога, всестороннього національно-культурного діяча, що за 82 роки свого творчого, повного динаміки і самопосвяти життя залишив по собі пам'ять великої і заслуженої людини.

І справді, сповненим великого труду і якогось особливого патосу було життя цієї людини, яка почала свою життєву мандрівку з-під вбогої селянської стріхи (село Щербівці на південній Буковині) й інколи, в дуже складних умовинах тієї мандрівки, зуміла завдяки своєму небуденньому таланту, послідовності в праці і хрустальному характерові, дійти до висот науки і керівних становищ на різних відтинках українського національного життя.

Зупинімся коротко над основними етапами життєвого шляху Спочилого, і цей огляд рельєфно покаже нам цю вийняткову індивідуальність ученого, національного трудівника, одного з кращих синів зеленої Буковини.

Перший етап—довоєнний румунський. Після закінчення середньої освіти в німецькій і українській гімназіях у Чернівцях Юрій Мачук навчався у Чернівецькому університеті, здобувши у 1927 році диплом ліценціята, а в 1934 році—доктора фізичних наук з найвищим відзначенням. Хоч зданий виключно на власні спромоності, він знайшов час і на студентську діяльність у лавах Українського Академічного Козацтва „Чорноморе". Але понад усе, на першому пляні його життя, була наука. Завдяки вийнятковим здібностям йому, свідомому українцеві, пощастило стати на наукову працю у румунському університеті ім. короля Карла II у Чернивцях і залишитись на цьому становищі аж до липня 1940 року, тобто до приходу совєтської армії на Буковину. В нових умовинах, в перейменованому з Карлового на Український державний університет, він продовжає свою наукову працю як професор, а згодом декан математично-фізичного факультету.

У перших роках Другої світової війни, вимушений обставинами, виїздить з сім'єю до Німеччини, але вже у 1943 році бачимо його на становищі спочатку професора, а згодом директора Інституту фізики при Медичному інституті у Львові. Це становище до нього займав вбитий польською партизанкою д-р Андрій Ластовецький.

У другому, вже еміграційному періоді, проф.Ю.Мачук опинився в Австрії і тут у Зальцбурзі проявив себе передусім у ділянці шкільництва. Він зорганізував у таборах переселенців курси електро-радіотехніки, а теж зорганізував і очолював Український Народний Університет. Там же у Зальцбурзі, вибирають його на голову Спілки Українських Науковців, Літераторів і Мистців.

Після переїзду до Америки почалась нова карта в житті професора. Він поселився у Філядельфії і після перших початкових труднощів вже у 1951 році влаштувався в Пенсильванійському університеті, що, доцінюючи дотеперішній науковий дорібок і стаж професора Мачука, прийняв його на працю наукового дослідника („рісерч-асошієйт") Електро-інженерного інституту.

І хоч нова праця в нових обставинах вимагала багато зусилля, проте він за весь час свого перебування в Філядельфії, тобто аж до переходу на емеритуру у 1968 році, став одним з передових діячів українського національного життя у Філядельфії. Науковий дорібок Покійного справді імпонуючий.

Його спеціяльністю була експериментальна фізика і в цій галузі він залишив багато наукових публікацій у фахових журналах у мовах румунській, німецькій, французькій, а як науковий дослідник Пенсильванійського університету виготовив він 29 наукових звітів, та прочитав 15 доповідей на наукових конференціях фізиків. Був він членом румунських і австрійських наукових товариств, а в Америці—членом Американського Товариства Фізиків і Інституту фізиків. В сфері українського наукового життя був він співосновником, а згодом почесним членом Асоціяції Українських Університетів Професорів, та дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка.

Наукові досягнення Спочилого відмічені в енциклопедичних і біо-бібліографічних американських довідниках; в українському Довіднику про українців Північної Америки, а окремі інформації про нього подає теж Українська Енциклопедія (українською й англійською мовами). Висліди деяких наукових досліджень проф. Мачука включені в кількох університетських підручників фізики.

Крім науково-фахової праці проф. Мачук брав участь у діяльності різних українських товариств і організацій, а особливо присвятив себе українському шкільництву. І так,під час свого 17-літнього перебування у Філядельфії, він довгі роки був заступником голови місцевого відділу УККА, головного Шкільного Фонду Українознавства та Стипендійного Фонду; це він у 1959-60 роках причинився до заснування студій україністики на Пенсильванійському університеті (чи не першого цього роду почину в Америці), які існують там по сьогодні. Довші роки очолював він Учительську Громаду і його заходами курси українознавства, ведені цією ж Громадою, переорганізовано на 12-літню школу українознавства з матуральним іспитом. Ця система стала зразком для українознавчого шкільництва на інших теренах. Він теж причинився до видання за гроші Шкільного Фонду кількох шкільних підручників. Спочилий був також деякий час заступником голови Політичної Ради і членом Шкільної Ради УККА.

Не припинив своєї національно-громадської активности покійний професор і після переходу на емеритуру, коли прибув на постійне перебування до Чикаґо. Він зразу включився у членство і був якийсь час головою 2-го Відділу Організації Державного Відродження України, до якої належав від часу свого приїзду до Америки. Виключно його особистими заходами відновлено в Чикаґо діяльність Осередку НТШ, який він очолював три роки, і під його керівництвом урочисто відзначено тут 100-ліття цієї найстаршої української наукової установи. Був він членом Українського Національного Музею ім. Сіменовича, Об'єднання б. Вояків, членом Української Буковинської Громади, головою Гуртка платників національного податку 22-го січня та членом 423-го Відділу УН-Союзу.

Не зважаючи на свій поважний вік і різні обов'язки, він,як член парафії українського православного катедрального собору св. Володимира, дуже допоміг , коли зайшла пекуча потреба, парафіяльній українознавчій школі і взяв на себе обов'язки директора, з яких дуже добре зав'язався.

Болючим ударом була для нього смерть його чудової дружини Ґлікерії у 1980 році. Ці переживання мали вплив на стан його здоров'я. А проте, аж до останніх днів життя, його невсипущий дух і громадський темперамент домінували над його фізичним станом. Він постійно цікавився усіми важливими подіями, але неочікувана смерть перервала нитку його багатого і творчого життя.

Покійний осиротив дві доньки, Зірку, вдову по д-рові Ігорові Цимбалістому з двома синами в Чикаґо, і Орисю, дружину д-ра Тараса Новосівського теж з двома синами у Вашінґтоні.

М.Семчишин

Переговорюють...

(Продовження зі стор. 1)

Европейські дипломати заявили, що існують основні різниці у підході до торгівлі із СССР між Адміністрацією Роналда Регена і европейськими союзниками. Вони сказали Шулцові, що европейські уряди не вірять в те, що американські торговельні санкції матимуть якийсь вплив на СССР. Одначе, вони погодилися, що заборона вивозу західньої технології до СССР з мілітарним приміненням була і є вповні оправданою.

Після тих розмов становище Америки не змінилося щодо санкцій в справі совєтського газопроводу. Однак є натяки, що Адміністрація Регена може взяти під увагу інші підходи для покарання Совєтського Союзу за його ролю в репресіях польської профспілки „Солідарність", встановлення воєнного стану в Польщі та інвазію на Афганістан.

В Торонто відкрито...

(Продовження зі стор. 1)

го секретаря СКВУ, д-ра О. Рудзіка від Централі і Відділу КУК, д-ра П.Глібовича, голову Провінційної Ради КУК, і представників Комітету Українок Канади А.Федак і Д. Темник. Від етнічних організацій взяли участь: Л.Петріконе, президент Конґресу Італійців Канади, В.Кейфец, екзекутивний директор Жидівського Конґресу Канади, Я.Кашуба, президент Польського Конґресу Канади, Й. Корн, президент Чехо-Словацької Асоціяції Канади, В.Мавко, президент етнічної преси Канади та інші. З політичних діячів були приявні: сенатор д-р С.Гайдаш, адв. І.Яремко, бувший міністер Онтаріо, посол Т.Рупрехт і вже згаданий посол Ю.Шимко.

Відкриваючи програму вечора, д-р Кальба з жалем повідомив, що з уваги на реконвалесценцію президент Фундації М. Шафранюк не міг взяти участи і тому його заступила його дружина Я. Шафранюк, разом з редактором каталогу С.Гординським при передачі каталогу й пропам'ятної медалі міністрові МекКефрі.